

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Vse člane poč. izleta, člane 152 učit. P. F. S. za kočevski okraj in ostale učit. P. F. S. prosimo, da pošiljajo vse dopise (razven denarja) na poštinski naslov: S. M. Ljubljana, Resljeva cesta 25. denarne zneske pa blagajničarki tovarišici Karli Hočevnar, Vel. Lašče. — Za privatni odgovor prosim po možnosti znamko! — S. M.

—f Učiteljem-delegatom za kongres F. S. v Beograd dne 15. in 16. julija t. l. Ne pozabite zahtevati potovanje posameznika ali vsaj dveh. Skupno potovanje petih je za nas skoro brezpomembno, kakor se vidi že letos pri vseh naših podružnicah. Marsikdo bi rad potoval tja in tja, a nikakor ne more dobiti pet enakomislečnih, enakostremečnih. Za velika skupna potovanja pa smo itak dobivali vedno znižano vožnjo nismo za to trebali šele F. S. Nadalje se nam naj dovoli četrtinsko vožnjo o božiču, veliki noči, v velikih poštinih domov in nazaj na to legitimacijo, kakor jo ima dijaštvo od marca tek. leta. — To se seveda razume za posameznika. Če bi potovanje posameznika za dijaštvo imelo pomisleke, naj se da učiteljsku posebno legitimacijo — nastavniška — kakor se je zahtevala že od vsega začetka. Pravo pravno razmerje med dijaško in učiteljsko organizacijo F. S. se letos še ne bo moglo določiti, ker ni še vse učiteljsko organizirano. Vendar pa se naj že upošteva, da bomo kmalu številno jednaki pozneje pa še najbrž močnejši. Treba nam toraj tudi nekaj pravic in ugodnosti, ne samo dolžnosti, drugače se bodo naše podružnice manjšale mesto širile in procvitale.

M. S. — V.

—f Delegatom učit. P. F. S. za III. kongres F. S. v Beogradu. Skupno z dijaškimi delegati odpotujemo v četrtek ob 22.45 iz Ljubljane, južni kolodvor. Podoželski delegati se spotoma pridružijo. Vožimo se četrtinsko, zahtevajte io na »Dračko legitimacijo« in iziavite da se pridružite v vlaku skupini delegatov, ki bo štela najmanj 20 članov. V petek ob 6.30 smo v Zagrebu, tam nas na kolodvoru počakajo štajerski delegati in ob 8. se skupno odnežemo v Beograd, kamor prispemo ob 22.20. Tam je za prenočišče in hrano poskrbljeno. Tovariši, udeležite se kongresa polnoštevilno! Ferijalni pozdrav! — Pirnat.

Vesti.

— Vse tovariše in tovarišice iz Slovenije, ki se udeležite kongresa pozivamo, da se takoj prijavijo poverjeništvu s točno navedbo, koliko dni ostanejo v Ljubljani, če žele prenočišče in hrano odkazano od poverjeništvu, za katere dni in noči. Opozarjamo da bo zaradi pomanjkanja nočišč primorano poverjeništvu odkazovati tudi skupna prenočišča, privatna in v šolah. Poverjeništvu ne prevzema nobene obveze za one, ki se ne prijavijo. Prijave je poslati najkasneje do 20. t. m. Podrobna navodila prejmejo udeleženci pravočasno potom »Učiteljskega Tovariša«.

— Ljubljanske tovariše in tovarišice prosimo, da nam prijavijo, koliko tovarišev ali tovarišic bi lahko sprejel vsakdo za časa kongresa na prenočevanje. Ker v hotelih ne bo mogoče nastaniti vseh vnašnih gostov, apeliramo na vse kolege in kolegine, da posredujejo tudi pri svojih znanih in prijateljih — neučiteljih da vzprejmejo po enega ali več učiteljev pod svojo streho bodisi proti plačilu ali brezplačno. Prijave je oddati najkasneje do 15. t. m. v pisarni Poverjeništvu UJU v Učiteljski tiskarni.

— Tovariše in tovarišice, ki bi želele za priliko kongresa pridobiti kak članek v »Učiteljskem Tovarišu«, vabimo, da čim prej pošleto rokopise na uredništvo »Učiteljskega Tovariša« v Ljubljani, Učiteljska tiskarna. »Učiteljski Tovariš« bo dne 4., 5., 6. in 7. avgusta na razpolago udeležencem kongresa v Ljubljani v tobakarnah in potom kolportaze na ulici ter bo imel vsa podrobna navodila in vzporedne različne prireditve za dnj kongresa.

— Udeležence kongresa UJU, ki pojdejo v Ljubljano opozarjamo na sledeče: Kljub vsem prizadevanjem žal ne bo toliko prenočišč s posameznimi posteljami na razpolago, da bi mogli zadostiti vsem željam udeležencev kongresa. Zaradi mnogobrojnih prijav in velike udeležbe bo moral biti velik del nastanjen na skupnih ležiščih. Prosimo vse udeležence, da se točno drže navodil, ki jih bodo dobili ob prihodu od stanovanjskega od-

seka. Vsak udeleženec prejme tudi kongresni znak, nakazilo stanovanja in naznačeno restavracijo kjer bo naročeno kosilo in večerja. Prosimo, da se točno vsi drže navodil, ker sicer ni mogoče urediti točne postrežbe. Ker pa za skupna prenočišča za izredno veliko udeležbo primanjkuje posteljnega perila, prosimo vse one, ki se prijavijo za skupna prenočišča, da prinese s seboj po možnosti tudi riuhe za lastno uporabo. Potrebna navodila prinesemo v prihodnji številki.

— Proslava 200letnice rojstva Štefana Küzmiča na meščanski šoli v Murški Soboti. Državna meščanska šola v Murški Soboti je na Vidov dan po vidovdanski svečanosti proslavila tudi 200letnico rojstva Štefana Küzmiča, slovenskega pisatelja iz reformacijske dobe. Tovariš Viktor Engelsberger je v zanimivem govoru podal sliko o takratnih verskih in in narodnih razmerah ter orisal zasluge velezaslužnega moža za slovensko prekmursko ljudstvo. Do leta 1579. so v vsej bivši Avstro-ogrski svobodno izpovedovali vsako veroizpovedanje. Ko se je pa začelo preganjanje je bila Radgona eno izmed glavnih zavetišč evangeličanov. Istega leta pa so bili predikanti izgnani iz nje, našli pa so zatočišče v Prekmurju, kar pričajo najbolj imena priseljenih (n. pr. Šiftar, Škrabon itd.), kojih priselitev datira iz tistih dni. Ti namreč niso hoteli trpeti preganjanja avstrijske gospode. Tudi pod Leopoldom, ki je izdal odlok o artikularnih mestih, se ni nič izboljšalo stališče evangeličanov. Karel VI. je sploh sovražil to veroizpovedanje. Nazadovanje evangeličanov v teh letih je bilo vzrok tudi pomanjkanje duhovništva. Zato ni čudo da je Küzmič tako zaslovel. Rojen leta 1723. v Strukovcih blizu avstrijske meje v Prekmurju, je pohljal v šole v Sopronju, Györu in Požunu, kjer je dovršil študije. Svoje literarno delovanje je začel leta 1751. Napisal je slovenski mali katekizem. Leta 1753. pa je napisal slovenski abecednik in računske knjige. Najznamenitejša njegovo delo pa je slovenski prevod Novega zakona, ki je izšel leta 1771. in doživel že tri izdaje. Ko je leta 1755. nastopil službo kot župnik v Šurdu, so prihajali evangeličani iz vseh sosednjih in daljnih krajev poslušat slovensko pridigo in so bili izpovedani v slovenskem jeziku. Štefan Küzmič se je zavedal, kolike važnosti je sveto pismo v narodnem jeziku in njeva raba pri božji službi za slovenski narod. Oblastem njegovo delovanje ni bilo po godu in ker so artikularna mesta jako omejevala delovanje evang. župnikom je prišel Küzmič večkrat v konflikt s svojimi oblastmi, zato je moral preceišen del svojega življenja preseliti v zaporih. S svojim neumornim delom pa je pripomogel, da je slovenski narod v dobji zatiranja tako žilavo branil svoj jezik in da se je ta veta panonskih Slovencev ohranila do današnjih dni ter dočakala solnca svobode.

— Proti ukinitvi ženskega liceja v Ljubljani je sprejela pokrajinska skupščina UJU v Ptuj posebno resolucijo.

— Med potresnimi poročevalci v Sloveniji je bilo 90% učiteljstva. Opozarjamo na tozadevno današnje poročilo na drugem mestu.

— V »Učit. Tov.« št. 27. od 5. t. m. str. 4. v poročilu o zborovanju Ljubljanskega učit. društva se je vrnila neljuba pomota. G. Jovan Dj. Jovanović ni inspektor ampak načelnik Odešenja za Osnovno Nastavo. Drugi prijatelji slov. učiteljstva je Jovan P. Jovanović, sedaj šef kabineta (ministrov zaupnik).

— Muzikal je kakor: moški in mešanji zborji (tiskani in rokopisni), zbirke narodnih pesmi, samospeli, skladbe za violino, k'avar in orgle se prodajo. Posebno pripraven nakup za zborovodje. — Ceno in naslov nove upravništvo. Znamka za odgovor.

— Knjige metodične, znanstvene in leposlovne važne za mlajše tovariše ki študirajo za kak izpit, se prodajo. Ceno in naslov nove upravništvo. Znamka za odgovor.

— Gosli, izigrane, stare 40 let (kopa bratov Straduarijev) z etujem in lokom, izvrstno ohranene se prodajo. Ceno in naslov nove upravništvo. Znamka za odgovor.

— Maturantje in maturanti gorškega učiteljskega in leta 1918. se pozivajo, da se oglase na podpisani naslov glede domeniene sestanka — petletnice, ki bi se vršil koncem avgusta v Ljubljani. Čas in kraj se objavi naknadno po dogovoru. Vabljeni so tudi g. profesorji. — Mira Aichholzer, Ljubno p. Podnart, Gorenjsko.

Vestnik za učiteljski naraščaj.

—n Samo devet. Na moško učiteljske v Ljubljani se je prijavilo letos samo 9 gojencev. To naj bo vladi glasen memento, da uredi učiteljsko gmotno vprašanje in učiteljsko izobrazbo.

—n Naš naraščaj na potu do kraljevine Pišejo nam iz Mostara: Nos'imo čast našega bodočega učiteljstva visoko. Ves Mostar je bil včeraj zvečer pri našem prvem koncertu. Navdušenje velikansko! Materični, a še bolj moralni uspeh nad vse pričakovane. Gojenci in gojenke se drže kakor junaki. Danes na prošnjo učiteljstva UJU nov koncert v hotelu Neretva. Zvečer ob pol 11. uri v Sarajevu, kjer je že veliko zanimanje za naš nastop. Vse zdravo in veselo UJU, to je naša najboljša firma. Otroci naši bodo najboljši element državi. Zda vemo kaj je naša domovina. A ko pridejo na morje, potem ne vem kaj narede iz navdušenja. — 3. VII. 1923. — G n u s.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKA SAMOPOMOČ.

Redni občni zbor se je vršil v Ptuj, dne 8. julija 1923 ob 8. uri zjutraj v risalnici »Mladike«, Tov. Iv. Kocijančič otvoril občni zbor, ugotovi sklepčnost in pozdravi vse navzoče. Nato poda poročilo o zadnji triletni poslovni dobi in na pregled od ustanovitve »Učiteljske samopomoči« oziroma njene predhodnice »Jubilejne samopomoči«, to je od leta 1898. do leta 1923 (Poročilo bo v celoti objavljeno). V imenu računskih pregledovalcev poročata tov. L. Jelenc, da so vse računske knjige v redu in predlaga odboru absolutorij, kar je bilo brez ugovora sprejeto. Na predloženo vprašanje stavljeno od odbora: »Ali more postati član »Učit. samopomoči« tudi vsak profesor na kakršnemkoli zavodu v državi«, je občni zbor soglasno sklenil, da odbor lahko sprejme vsakega profesorja na kakršnemkoli zavodu v državi, in sicer v smislu § 7. društvenih pravil ne da bi bila potrebna kaka izjemna v pravilih.

Daljša debata je nastala glede odprave zdravniških certifikatov pri vstopu v društvo. Večina zborovalcev je bila za to, da odbor zahteva od prijavitelcev pri vstopu zdravniške certifikate.

Voltve za poslovno dobo 1923. do 1926.: Za načelnika z vsemi oddanimi listki — 22 — tov. Iv. Kocijančič, učitelj v Ljubljani; v ostali odbor po vzkluku soglasno kot odborniki: Tov. Jak. Dimnik, Eng. Gančl. Jur. Režek in Alb. Sič, kot računski pregledovalci: tov. L. Jelenc, Fr. Črnačič in Jos. Benedek.

Pri slučajnostih je bilo nekaj predlogov ki so vsi več ali manj vsebovali spremembo društvenih pravil. Po daljši debati je občni zbor soglasno sprejel sledeči predlog tov. M. Matka: Društveni odbor preleti sedanja pravila in stavi na prvem izrednem občnem zboru primerne spremembe.

Predsednik se zahvali vsem zborovalcem za udeležbo, posebno še onim, ki so v živahnih in temeljnih debatah podali društvenemu odboru polno dobrih mnenj in nasvetov za novo poslovno dobo ter zaključil občni zbor. I. K.

Učiteljski pravnik.

—§ Drag, doklada za hčer-vdovo, ki vodi drž. uslužbenec - vdovcem gospodinstvo. Pojavilo se je vprašanje ali ima državni upokojenec-vdovec, ki mu vodi gospodinstvo hčerka-vdova, pravico do dražinskih dnevnice za njo. Finančno ministristvo je z odlokom D. R. br. 58.483 z dne 22. maja t. l. zanimalo to vprašanje, češ, da državni uslužbenec ali upokojenec z ozirom na jasno določilo točke 5. čl. 30. zakona z dne 28. februarja 1922 (Ur. l. št. 27. od 21. marca 1922) pod nobenim pogojem ne more prejemati dražinske doklade za hčer, ki se je še enkrat poročila. Iz določila točke 1. člena 32. istega zakona se more deducirati pravica do dražinske doklade samo za preko 16 let staro hčerko, ki vodi svojemu očetu-vdovcu gospodinstvo, ki pa tudi po citir. čl. 30. t. 5 ni izvzeta od te pravice, torej ako sploh še ni bila nikdar omožena.

—§ Nagrade za nadure na meščanskih šolah. Gospod minister prosvete je z odlokom O. N. br. 16.306 od 7. maja 1923 odobril Pravilnik o honoriranju prekomernih ur na meščanskih šolah v Sloveniji, v kolikor je v proračunu predvidenih kreditov za njeva izvršitev, in si-

ter za čas, dokler se ne uveljavijo v tem predmetu novi zakoni. Ta pravilnik se glasi: Pravilnik o honoriranju prekomernih ur na meščanskih šolah v Sloveniji. § 1. Posvetnim literarnim učnim osebam, stalnim in začasnim veroučiteljem z mesečno plačo na meščanskih šolah se honorira faktična prekomerna ura pouka z 1½% (eden in ena polovica odstotka) od vsakokratnih celotnih osebnih mesečnih službenih prejemkov poučujoče učne osebe. O najvišji učni obveznosti na navedenih posvetnih in svečeniških učnih oseb veljajo dosedanja predpisi. Dosedanji predpisi, ki bi se protivili odredbam tega pravilnika se razveljavljajo. § 2. Ta pravilnik velja počenši s 1. januarjem 1923. Izvrši ga višji šolski svet v Ljubljani. Po naredbi ministra prosvete načelnik oddelka za osnovni pouk: Jov. Jovanović l. r. — Zaradi izvršitve tega pravilnika določa višji šolski svet: I. Prekomerne ure so dvojne: a) prekomerne ure zaradi poprave pismenih nalog, b) prave prekomerne ure. II. Nagrada se določa po tednih, ne po mesecih, III. Število prekomernih ur za popravo pismenih nalog dobiš za svo dobo, ako jih številno pomnožiš s številom tednov. IV. Prave prekomerne ure obkroži ravnateljstvo z rdečilom v urniku (urnikih) ter jih za svo dobo sešteje. Na posebni vložki naj označi za vsakega učitelja posebe dneve (ure), ki so odnadli (e), bodisi ker soloh ni bilo šolskega pouka bodisi ker učitelj v dotični uri iz kakršnegakoli vzroka ni poučeval (razen ako ga je kak drug učitelj ob neokrnienem urniku pravilno nameščal). Izkazom o prekomernih urah je priložiti urnik (urnike od 1. januarja do 30. junija 1923). V. Izkaze o prekomernih urah je treba predložiti višjemu šolskemu svetu vsaj do 20. julija 1923, in sicer zaradi različnih dražinskih dokladov za dve dobi: a) od 1. januarja do 28. februarja, to je za 8½ tedna, b) od 1. marca do 30. junija, to je za 17½ tedna. VI. Izkazi se naj sestavijo po sedanjem vzorcu ter naj obsegajo naslednje oddelke: 1. ime, 2. učno obveznost, 3. število vseh tedenskih ur, ure za popravo pismenih ur pod 4., 7. vsota prekomernih ur za popravo nalog 5. število tedenskih pravih prekomernih ur, 6. vsota prekomernih ur pod 5., 8. nagrada, 9. dozdaj izplačana nagrada, 10. čisto izplačilo, 11. resnično preje. (Oddelke 8.—10. izpolni računovodstvo). — Višji šolski svet v Ljubljani. — Za predsednika: Poljanec s r.

—dr. Višji šolski svet je prejel naknadne kredite za nagrade dušnih pastirjev — veroučiteljev, učiteljev na ekskurzijskih šolah, oddelkih za oddaljene otroke in nestalno nastavljenih učiteljev z ročnih del za čas od 1. avgusta 1922 do 30. junija 1923. Da se bodo možje nagrade čimprej nakazati, se pozivljajo prizadete učne osebe, naj pošljejo prijave po vzorcih v zmislu razglašega višjega šolskega sveta z dne 16. januarja 1923, šte. 467, št. 8. Ur. l. s to razliko, da mesto tam navedenih treh dob, loči čas od 1. avgusta 1922 do 28. februarja 1923 in od 1. marca 1923 do 30. junija 1923. Vsa druga določila omenjenega razpisa ostanejo v veljavi. Poseben razpis se ne bo razpošiljal, zato naj prizadeti uradi in prizadete učne osebe vzamejo razpis takoj na znanje ter predložijo prijave vsaj tekom julija.

Zahvala

potresnim poročevalcem v Sloveniji.

Dne 17. februarja 1921 je izdalo ministristvo za prosveto odlok, ki glede moje osebe določa, da »se prof. Seidju zabrani prikupljanje podatka o potresima u Slovenačkoj«. Ta v stvari in obliki ne navadni odlok mi je bil izroččen dne 7. septembra 1922. Takoj sem podal ministristvu za prosveto vlogo. V njej sem navedel, da sem od leta 1895. deloval kot seizmološki referent za Kranjsko in Goriško in se je akademija znanosti na Dunaju leta 1919. v izredni pozornosti spomnila 25letnice mojega delovanja z zelo priznavalnim dopisom: nadalje sem pripomnil da mi je po prevratu bila skrb ohraniti kroniko o potresih neprekinjeno in da moje delovanje za časa Jugoslovijske ni bilo drugačno kakor prej. Občutil sem zato brez utemeljitve izdani odlok za bridko žaljenje moje osebe ter za kvaren znanstveni stvari Zaprtil sem torej, da ministristvo za prosveto ukrene l. revizijo odloka in 2. da izda tak odlok, ki bo mojemu delovanju pravičen v stvari in obliki in ne bo na kvar seizmološkemu proučevanju v Sloveniji.

Ministristvo za prosveto je podalo rešitev moje vloge dne 10. oktobra 1922 z